

UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE

AFGIFVET AF

DEN AF KUNGL. MAJ:T DEN 3 OKTOBER 1902
TILLSATTA KOMMITTÉ

RÖRANDE

REGLERING AF STATENS ÄMBETSVERKS OCH MYNDIGHETERS LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

XIX.

REGLERING AF LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.
FÖR
STATENS LANDTBRUKSINGENJÖRER, EXTRA LANDTBRUKS-
INGENJÖRER OCH LANDTBRUKSSTIPENDIATER.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1909

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig skrifvelse till Konungen	I—II.
Betänkande och förslag.	
Inledning	1.
Statens landbruksingenjörers, extra landbruksingenjörers och landt- bruksstipendiaters tjänsteåligganden m. m.	8.
Inkomna framställningar	16.
Infordrade uppgifter från statens landbruksingenjörer	28.
Kommitténs förslag	32.
<i>Aflöningsförmåner å stat</i>	»
<i>Aflöningsvillkor</i>	39.
<i>Stat</i>	42.
<i>Kostnadsberäkning</i>	43.

Till KONUNGEN.

Den kommitté, som Eders Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatte för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m., öfverlämnade med

underdånig skrifvelse den 22 juni 1909 betänkande, delen XVIII, angående statens uppfostringsanstalt å Bona.

Sedermåra har kommittén den 29 oktober 1909 afgifvit inforðrat underdånigt yttrande i anledning af framställningar från statskontoret om förstärkning af dess arbetskrafter.

Kommittén får härmed i underdånighet öfverlämna delen XIX af dess betänkanden, innefattande utlåtanðe och förslag rörande reglering af löneförhållanden m. m. för statens landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater.

Stockholm den 17 november 1909.

Underdånigst
F. H. SCHLYTERN.

TH. AF CALLERHOLM. PHILIP KLINGSPOR. CARL PERSSON.
RICHARD VIDE. IVAR WIJK.

Elis Sidenblad.

Statens landtbruksingenjörer,
extra landtbruksingenjörer
och
landtbruksstipendiater.

Inledning.

Af statsmedel aflönad kringresande agronom fanns redan på 1830-talet. Småningom tillkommo flera agronomer, och vid 1865—1866 årens ^{1865—1866} riksdag bestämdes antalet sådana tjänstemän, eller, såsom de då började benämnas, landtbruksingenjörer, till tolf, hvarjämte medel anslogos till understöd åt tre biträden eller landtbruksstipendiater. ^{årens riksdag.}

Aflöningen till agronom utgjorde då 1,500 riksdaler. Enligt beslut vid nämnda riksdag bibehölls detta belopp såsom begynnelseaflöning för landtbruksingenjör, men därtill skulle kunna komma tre ålderstillägg, hvartdera å 500 riksdaler, efter resp. fem, tio och femton år. Till landtbruksstipendiaterna skulle utgå årligt understöd, till den äldste stipendiaten med 1,000 riksdaler, till den andre med 800 och till den tredje med 600 riksdaler, mot skyldighet för dem att, då de därtill funnes kompetenta — utan något vidare tillskott eller arfvode än ersättning för resekostnader och dagtraktamente i likhet med hvad som tillkomme landtbruksingenjörerna — tjänstgöra såsom extra ingenjörer vid de tillfällen, då antingen rekvisitionernas antal eller förfall för någon af de ordinarie ingenjörerna kunde påkalla särskildt förordnande för extra landtbruksingenjör.

Vid 1874 års riksdag fastställdes nya aflöningsgrunder, och dessa äro fortfarande gällande. Enligt dessa grunder utgör första gradens aflöning för statens landtbruksingenjörer 2,000 kronor. Efter innehafvares af sådan beställning väl vitsordade tjänstgöring under en tid af fem år, räknad från och med året näst efter det, då han blifvit antagen, kan aflöningen ökas med 500 kronor och således årligen utgå med 2,500 kronor, vidare efter fem års sådan tjänstgöring höjas till 3,000 kronor och slutligen efter

1874 års
riksdag.

ytterligare fem års enahanda tjänstgöring höjas till 3,500 kronor. För landbruksstipendiat utgör det årliga understödet 1,000 kronor.

1876 års
riksdag.

På framställning af Kungl. Maj:t medgaf 1876 års Riksdag, att landbruksingenjörerna ägde undfå pension å allmänna indragningsstaten efter de grunder, som i sådant hänseende vore för civila ämbets- och tjänstemän i allmänhet gällande, med berättigande därjämte för landbruksingenjör att redan vid 60 års ålder kunna komma i åtnjutande af sådan pension, så vida han efter minst 30 års anställning som landbruksstipendiat eller landbruksingenjör befunnes vara till hälsa och kroppskrafter så försvagad, att han icke längre kunde på tillfredsställande sätt utöfva sin befattning.

Såsom villkor för allt detta stadgades dock, att ifrågavarande tjänstemän skulle vara underkastade att, när de funnes berättigade att komma i åtnjutande af pensionen, kunna utan ansökning om entledigande från sin befattning öfverflyttas å indragningsstaten, vederbörande, hvilken det tillkomme att meddela entledigandet, obetaget att låta med detsamma anstå, därest och så länge den pensionsberättigade pröfvades kunna i befattningen på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och han funnes villig att kvarstå i densamma.

Vid samma riksdag anvisades äfven medel till aflönande af ytterligare två landbruksingenjörer.

1880 m. fl.
års riksdagar.

Antalet landbruksingenjörer och landbruksstipendiater ökades sedermera på grund af beslut vid 1880 års riksdag med två landbruksingenjörer och tre landbruksstipendiater, vid 1883 års riksdag med två landbruksingenjörer, vid 1884 års riksdag med två landbruksingenjörer samt vid 1892 års riksdag med en landbruksingenjör. Aflöningar utgingo sålunda från 1893 års ingång till 21 landbruksingenjörer och 6 landbruksstipendiater.

1907 års
riksdag.

Uti underdånig skrifvelse den 31 maj 1905 gjorde landbruksstyrelsen framställning om beredande af förbättrad ställning för vissa af landbruksstipendiaterna, och anförde styrelsen därvid, bland annat, följande.

Under den tid, som förflutit, sedan den för landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater dittills gällande organisation på ett avslutande sätt genomförts, hade så småningom den förändring inträdd, att landtbruksstipendiaterna, från att samtliga vara elever eller biträden åt landtbruksingenjörerna, i allt högre grad kommit att användas till självständigt arbete.

Sålunda hade landtbruksstyrelsen med den styrelsen tillkommande befogenhet förordnat landtbruksstipendiat att, då han därtill funnits kompetent, utan något vidare tillskott eller arvode än ersättning för resekostnad och dagtraktamente i likhet med hvad som tillkomme landtbruksingenjörerna, tjänstgöra såsom extra landtbruksingenjör vid de tillfällen, då antingen rekvisitionernas antal eller förfall för någon af de ordinarie ingenjörerna kunde påkalla särskildt förordnande för extra landtbruksingenjör. Vidare hade styrelsen vid tjänstledighet för ordinarie landtbruksingenjör eller då dylik befattning varit ledig förordnat landtbruksstipendiat att uppehålla befattningen.

Till en början hade de förra slagen af förordnanden varit mindre vanliga, men under de senaste tio åren hade de allt oftare förekommit. Under de senaste fem åren hade minst 3, oftast flere, af landtbruksstipendiaterna hela året uteslutande varit tjänstgörande såsom antingen extra eller tillförordnade landtbruksingenjörer.

Alltifrån stipendiatinstitutionens inrättande hade stipendiaterna förordnats endast för ett år i sänder. De hade på grund däraf och oaktadt förhållandena ändrats kommit att bibehålla en ställning, som dåmera, åtminstone hvad anginge de äldre bland dem, ej längre kunde anses motsvara vikten af deras befattningar.

De äldre af landtbruksstipendiaterna hade nämligen dåmera ständigt förordnande såsom landtbruksingenjörer och staten kunde ej undvara biträde af dem i denna egenskap. Det syntes därför icke med billighet och rättvisa öfverensstämmande, att dylika personer vidare antoges för endast ett år i sänder eller ens tills vidare, utan borde åt dem beredas en ordinarie ställning i statens tjänst. Landtbruksstyrelsen hade ansett detta vara så mycket angelägnare, som det äfven från statens synpunkt vore af intresse att med säkerhet kunna för dylika förordnanden påräkna vederbörligen utbildade personer.

Att för dessa förordnanden, hvilka kunde sägas ingå såsom ett moment i organisationen af landtbruksingenjörskåren, helt och hållet vara hänvisad till och nödgas lita på årligen eller tills vidare antagna personer utan fast anställning skulle enligt styrelsens mening i längden vara för- enadt med vanskligheter. Det kunde nämligen, helst sedan inom de en- skilda affärgrenarna behof af tekniskt bildade personer i allt högre grad gjorde sig gällande, lätt leda därhän, att staten såge sig beröfvad möjlig- heten att vid behof hafva tillgång till erforderligt antal dylika personer och allmänheten således betoges möjligheten att erhålla erforderligt biträde af fullt kompetenta förrättningsmän.

Landtbruksstyrelsen hade därför ansett önskvärdt, att tre af landt- bruksstipendiaterna kunde anställas såsom ordinarie tjänstemän i egen- skap af extra ordinarie landtbruksingenjörer, hvilka, utan egna distrikt, skulle vara skyldiga att tjänstgöra såsom landtbruksingenjörer inom de distrikt hvarest och vid de tillfällen då behof af extra eller tillförordnad landtbruksingenjör gjorde sig gällande.

De skäl, som anförts mot anställande af ett större antal ordinarie landtbruksingenjörer, borde enligt styrelsens åsikt ej kunna åberopas emot en sådan anordning. Denna syntes nämligen fullständiga organisationen af denna gren af förvaltningen och utgöra en lämplig och erforderlig fyllnad till minskande af de olägenheter, som, jämte de många fördelarna, förefunnes beträffande tilldelandet af särskilda tjänstgöringsdistrikt åt landt- bruksingenjörerna.

Hvad lönerna för ifrågavarande tjänstemän anginge, erinrade landt- bruksstyrelsen, hurusom bestämmandet af landtbruksingenjörernas löner till de jämförelsevis obetydliga belopp, därtill desamma uppginge, haft sin grund i den omständigheten, att det ansetts önskvärdt, att dessa tjänste- mäns inkomster gjordes beroende af det förtroende, de kunde vinna hos den jordbrukande allmänheten. Ersättningen för landtbruksingenjörernas arbeten bestriddes därför också ofta till största delen af dem, som sökte och erhöles deras biträde, och bestämdes genom af Kungl. Maj:t i sådant afseende fastställda arfvodestaxor. Det finge anses vara själfklart, att den ordinarie landtbruksingenjören, som hade sig anvisadt ett bestämdt tjänstgöringsdistrikt, inom hvilket han vore i tillfälle att göra sig känd

och vinna förtroende, skulle i regel kunna erhålla säkrare och större inkomst än en extra landtbruksingenjör, hvilkens tjänstgöring vanligen komme att i nästan ständig växling falla inom skilda delar af landet.

Landtbruksstyrelsen ansåg fördenskull lämpligt, att lönen för den extra landtbruksingenjören bestämdes lika med den ordinarie ingenjörens begynnelselön och således komme att utgöra 2,000 kronor, med rätt för extra ordinarie landtbruksingenjör att i fråga om åtnjutande af ålders-tillägg få, då han utnämndes till ordinarie landtbruksingenjör, räkna sig till godo den tid, han tjänstgjort såsom extra ordinarie landtbruksingenjör. Arfvodestaxorna för de ordinarie landtbruksingenjörerna borde, liksom för det dåvarande, gälla äfven för de extra ordinarie landtbruksingenjörerna.

Styrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, jämte höjande af anslaget till landtbruksingenjörer och deras bi-träden med 3,000 kronor, medgifva, att med anlitande af nämnda anslag finge anställas, förutom såsom dittills 21 landtbruksingenjörer, 3 extra ordinarie landtbruksingenjörer samt 3 landtbruksstipendiater, de förra med en aflöning af 2,000 kronor för en hvar af dem och de senare med ett arvode till en hvar af 1,000 kronor, allt på sätt styrelsen föreslagit.

Vid föredragning af ifrågavarande ärende inför Kungl. Maj:t den 12 januari 1907 yttrade vederbörande departementschef, att de af landtbruksstyrelsen framhållna skälen syntes honom ådagalägga behovet af att möjlighet till en i någon mån förbättrad ställning bereddes sådana landtbruksstipendiater, som gjort sig förtjänta därpå genom en längre tids väl vitsordad tjänstgöring. Styrelsen hade såsom lämpliga åtgärder i sådant syfte ifrågasatt dels fastare anställning och dels ökad aflöning.

Beträffande förstnämnda förslag förklarade sig departementschefen väl inse, att för personer vid den ålder, hvarom fråga vore (medel-åldern för dem, som efter år 1895 utnämnts till ordinarie landtbruksingenjörer, hade varit 40 år 10 ¹/₂ månad), och hvilka i regel hunnit bilda familj, en så löslig anställning som förordnande för allenast ett år i sänder icke vore en lämplig anställningsform, och att staten därigenom, såsom ock landtbruksstyrelsen framhållit, i längden måste komma i en ogynnsam ställning i konkurrensen om de dugligare arbetskrafterna.

Departementschefen kunde dock icke finna erforderligt eller lämpligt att, såsom styrelsen föreslagit, förvandla vissa af nämnda stipendiatbefattningar till ordinarie tjänster. I sådant fall borde också enligt senare tiders uppfattning med befattningarna förenas rätt till ålderstillägg och till pension, men dylik rätt syntes, såsom ock styrelsen ansett, icke böra ifrågakomma, då ju dessa befattningar till sin natur måste vara öfvergångsbefattningar till ordinarie landtbruksingenjörstjänst.

Den ökade stadgan i anställningen syntes departementschefen kunna på ett tillfyllestgörande sätt vinnas, om en uppdelning af de 6 landtbruksstipendiatbefattningarna gjordes sålunda, att för framtiden i stället inrättades 3 extra landtbruksingenjörsbefattningar och 3 stipendiatbefattningar, med den åtskillnad i anställningssättet, att de extra landtbruksingenjörerna antoges på förordnande, icke för ett år i sänder, utan tills vidare, liksom fallet vore med exempelvis fiskeriingenjören m. fl. ämbets- och tjänstemän, hvilka tillsattes medelst s. k. konstitutorial, under det att stipendiaterna fortfarande komme att anställas i samma ordning som hittills.

Hvad åter den ifrågasatta aflöningsförbättringen anginge, fann departementschefen sig böra tillstyrka, att för de extra landtbruksingenjörerna aflöningen, som syntes böra formellt bibehålla karaktären af arfvode, höjdes till den af landtbruksstyrelsen föreslagna summan af 2,000 kronor. Han biträdde äfven förslaget, att ifrågavarande tjänstemän måtte i afseende å resekostnads- och traktamentsersättning samt arfvode enligt arfvodestaxa likställas med ordinarie landtbruksingenjörer.

Däremot ansåg departementschefen, i motsats mot landtbruksstyrelsen, att åt nämnda tjänstemän icke borde tillerkännas rätt att, efter befordran till ordinarie landtbruksingenjörer, i afseende å ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstetid uti ifrågavarande befattningar. En sådan anordning syntes departementschefen nämligen icke böra tillgripas annat än vid alldeles särskilda fall; och något sådant föreläge, enligt hans åsikt, icke här.

I öfrigt borde det enligt hans åsikt tillkomna Kungl. Maj:t att genom instruktion ordna ifrågavarande tjänstemäns ställning.

I öfverensstämmelse med hvad departementschefen sålunda hemställt, föreslog Kungl. Maj:t uti den vid 1907 års riksdag aflättna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof, att Riksdagen måtte

dels besluta, att i stället för dittillsvarande sex landtbruksstipendiater från och med år 1908 skulle anställas tre extra landtbruksingenjörer och tre landtbruksstipendiater, samt att extra landtbruksingenjörer skulle äga uppbära ett årligt arvode af 2,000 kronor;

dels ock, vid bifall därtill, höja anslaget till landtbruksingenjörer och deras biträden med 3,000 kronor.

Uti skrifvelse den 30 maj 1907, n:r 9, anmälde Riksdagen, att den beslutat i enlighet med Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Det torde här böra erinras, att jämlikt den vid 1907 års riksdag antagna, den 11 oktober samma år utfärdade lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension landtbruksingenjörer äro berättigade att komma i åtnjutande af hel pension vid sextiofem lefnads- och trettiofem tjänstår.

För beredande af ökad biträde af landtbruksingenjör inom Norrbottens och Västerbottens län beviljades vid 1908 års riksdag medel till affönande af ytterligare en landtbruksingenjör, och bestämdes anslaget till landtbruksingenjörer och deras biträden att från och med år 1909 utgå med 54,500 kronor.

1908 års
riksdag.

Statens landbruksingenjörers, extra landbruksingenjörers och landbruksstipendiaters tjänsteåligganden m. m.

Bestämmelser rörande statens landbruksingenjörers, extra landbruksingenjörers och landbruksstipendiaters tjänsteåligganden äro meddelade i det för nämnda befattningshafvande den 22 november 1907 utfärdade reglementet (svensk författningssamling n:r 133).

§ 1. Landbruksingenjörerna äro enligt detta reglemente skyldiga, hvar inom sitt distrikt, att, efter hvad i reglementet sägs, uppgöra planer till och leda utförande af företag, som afse afdikning, sjösänkning eller annan vattenafledning, invallning, ängsvattning, odling och åkeromläggning samt jords indelning till omloppsbruk m. m. dylikt, äfvensom att i öfrigt tillhandagå med råd och upplysningar rörande jordbruket. Landbruksingenjör är jämväl pliktig att efter förordnande af landbruksstyrelsen, inom eller utom sitt distrikt, verkställa inspektion eller afsyning af själfva odlingsarbetet till företag, för hvilket lån beviljats från odlingslånefonden.

Extra landbruksingenjör är skyldig att efter landbruksstyrelsens förordnande dels, då landbruksingenjörsbefattning är ledig eller vid förfall för landbruksingenjör, upprätthålla dylik befattning, dels ock vid behof utföra landbruksingenjör åliggande särskild förrättning.

Landbruksstipendiat åligger att, för erhållande af praktisk utbildning, tjänstgöra såsom biträde hos den landbruksingenjör, som landbruksstyrelsen bestämmer, samt att, då han fullgjort villkoren för att kunna utnämnas eller förordnas till landbruksingenjör eller extra landbruksingenjör, efter förordnande af landbruksstyrelsen tjänstgöra i nämnda egenskaper.

Landtbruksingenjörerna utnämnas af Kungl. Maj:t, på förslag af § 2.
landtbruksstyrelsen.

För att kunna antagas till landtbruksingenjör erfordras att hafva: § 3.

1:o) minst två år haft anställning såsom landtbruksstipendiat i statens tjänst,

2:o) minst ett år varit anställd i praktisk tjänstgöring vid större, med allmänna medel understödt vattenafledningsföretag, som af landtbruksstyrelsen pröfvats vara lämpligt för hans utbildning,

3:o) erhållit afgangsbetyg med goda vitsord från fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan eller enligt landtbruksstyrelsens bestämmelser genomgått annan af styrelsen föreskrifven teknisk lärokurs, samt

4:o) efter vunnen kompetens till anställning såsom landtbruksstipendiat tjänstgjort antingen minst tre år hos någon statens landtbruksingenjör eller minst samma tid dels hos dylik landtbruksingenjör och dels såsom tekniskt biträde hos öfveringenjören i landtbruksstyrelsen, däraf minst två år hos landtbruksingenjör, samt i tjänstgöring, som nu nämnts, förvärfvat praktisk erfarenhet och skicklighet i alla de verksamhetsgrenar, hvilka tillhöra landtbruksingenjörsbefattning.

Landtbruksingenjörs tjänstgöringsdistrikt och station, hvilken senare § 4.
skall vara belägen inom distriktet, bestämmas af Kungl. Maj:t efter förslag af landtbruksstyrelsen; och är landtbruksingenjör pliktig att underkasta sig de förändringar i afseende å station eller tjänstgöringsdistriktets gränser, hvilka Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, äfvensom att efter förordnande af Kungl. Maj:t tjänstgöra äfven inom annat distrikt.

Landtbruksingenjörerna stå under inseende af landtbruksstyrelsen § 5.
och hafva i fråga om sättet för verkställande af undersökningar och upprättande af planer till de i 1 § afsedda företag äfvensom eljest i tjänsten att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som af landtbruksstyrelsen meddelas; dock att beträffande syn, som afses i 27 § af lagen den 20 juni 1879 om dikning och annan afledning af vatten, samt undersökning enligt 4 § i kungl. kungörelsen den 31 december 1879, angående vissa villkor för tillstånd från det allmännas sida till vattenafledning m. m., för landtbruksingenjör gäller hvad i nämnda författningar är stadgadt.

§ 6. Den, som önskar erhålla biträde af landbruksingenjör för något af de i 1 § afsedda ändamål, har att, såvidt möjligt, inom utgången af december månad året näst före det, för hvilket biträdet åstundas, till Konungens vederbörande befallningshafvande ingifva rekvisition, innehållande uppgift å ändamålet med och stället för förrättningen, närmast därintill belägna skjuts-, järnvägs- eller ångbåtsstation, företagets ungefärliga omfattning samt det antal dagar, rekvisitionen anser för förrättningen erforderligt.

Konungens befallningshafvande öfverlämnar i början af påföljande januari de inkomna rekvisitionerna till vederbörande landbruksingenjör, hvarefter det åligger denne att inom utgången af samma månad till landbruksstyrelsen insända rekvisitionerna för året, ordnade efter förrättningsställets belägenhet och åtföljda af landbruksingenjörens förslag till resplan.

Därefter bestämmer landbruksstyrelsen hvilka förrättningar, som böra under året utföras, samt tidsföljden för dem och fastställer i öfverensstämmelse därmed plan för hvarje landbruksingenjörs resor under året. Dessa resplaner lända till efterrättelse för landbruksingenjörerna och skola genom landbruksstyrelsens försorg delgifvas Konungens vederbörande befallningshafvande för att på lämpligt sätt bringas till rekvisiternas kännedom.

Önskar någon att under samma år erhålla biträde af landbruksingenjör, må sådan skriftlig rekvisition, som omförmäles i första stycket af 6 §, insändas till landbruksstyrelsen, hvilken äger efter pröfning föreskrifva, huruvida i sådan rekvisition afsedd förrättning skall upptagas i resplan för att handläggas af landbruksingenjören. Bifalles rekvisitionen, skall underrättelse därom meddelas sökanden af förrättningsmannen.

Det åligger förrättningsmannen att såvidt möjligt i god tid förut underrätta rekvisitenten om dagen för inställelsen å förrättningsstället.

Inträffar till följd af tillfälliga omständigheter rubbning i fastställd resplan, skall vederbörande rekvisitent genom landbruksingenjörens försorg underrättas om däraf föranledda ändringar i tiderna för förrättningarna samt ankomsten till förrättningsstället.

§ 7. Blifver förrättning, som är upptagen i resplan, på rekvisitentens begäran eller eljest genom hans förvällande inställd eller åtgår till sådan för-

rättning kortare tid, än som därtill anslagits, må landtbruksingenjören efter egen pröfning använda den tid, som därigenom vinnes, antingen till andra i resplanen upptagna förrättningar eller till särskilda däri ej omnämnda arbeten, hvarom han kan blifva anmodad, dock att resplanen däri genom ej väsentligen rubbas.

Landtbruksingenjör är pliktig att enligt landtbruksstyrelsens bestämmande använda landtbruksstipendiat såsom biträde samt därvid lämna denne praktisk handledning i de arbeten, som tillhöra landtbruksingenjörer. Landtbruksstipendiat, som ej är behörig att kunna antagas till landtbruksingenjör, må icke, utan att landtbruksingenjören utöfvar tillsyn å arbetet, användas vid ägograderingar eller vattenverksvärderingar. § 8.

Om landtbruksstipendiats äfvensom annat hos landtbruksingenjör anställt tekniskt biträdes uppförande, flit och framsteg har landtbruksingenjören att på begäran lämna landtbruksstipendiaten eller biträdet intyg och i sammanhang med afgifvande af den i 10 § nämnda årsberättelse meddela landtbruksstyrelsen underrättelse.

Förutom landtbruksstipendiat må landtbruksingenjör vid undersökningar ej använda till tekniskt biträde annan än den, som därtill blifvit godkänd af landtbruksstyrelsen. § 9.

Öfver de i resplanen upptagna förrättningar, som verkställas af landtbruksingenjör, skall denne föra dagbok enligt formulär, som fastställas af landtbruksstyrelsen. Denna dagbok bör till styrelsen insändas samtidigt med resräkning för året. § 10.

Äfvenledes skall fullständig berättelse öfver handlagda förrättningar under året af landtbruksingenjör afgifvas till landtbruksstyrelsen före mars månads början nästpåföljande år, med uppgift tillika om de i resplanen upptagna förrättningar, som blifvit inställda eller icke till slut utförda, samt om anledningarna därtill. Berättelsen skall åtföljas af sammandrag öfver årets förrättningar enligt därför af landtbruksstyrelsen utfärdadt formulär.

Landtbruksstyrelsen äger meddela landtbruksingenjör tjänstledighet på högst sex månader samt för lika lång tid förordna behörig person att uppehålla landtbruksingenjörstjänst. Ifrågakommer tjänstledighet eller förordnande för längre tid, underställes frågan Kungl. Maj:ts afgörande. § 11.

- § 12. Ansökning om afsked för landtbruksingenjör skall, ställd till Kungl. Maj:t, ingifvas till landtbruksstyrelsen, som öfverlämnar densamma till Kungl. Maj:ts afgörande.
- § 15. Extra landtbruksingenjör antages på förordnande tills vidare af landtbruksstyrelsen, som ock äger entlediga honom från befattningen.
- § 17. För att kunna antagas till extra landtbruksingenjör gälla enahanda villkor, som i sådant afseende blifvit uti 3 § stadgade för landtbruksingenjör.
- § 18. Vidkommande extra landtbruksingenjörs tjänstgöring skall gälla hvad som blifvit stadgadt om landtbruksingenjör i 5, 7 och 10 §§ samt i tillämpliga delar jämväl i 6 §. Vill extra landtbruksingenjör vid undersökningar använda tekniskt biträde, skall han göra ansökning hos landtbruksstyrelsen om dylikt biträdes godkännande.
- § 19. Landtbruksstyrelsen äger meddela extra landtbruksingenjör tjänstledighet samt förordna behörig person att under tjänstledigheten uppehålla de med befattningen förenade göromål.
- § 20. Landtbruksstipendiaterna antagas för ett år i sänder af landtbruksstyrelsen.
- § 22. För att kunna antagas till landtbruksstipendiat erfordras att hafva:
- 1:o styrkt sig äga god frejd samt frisk och god kroppskonstitution jämte god synförmåga,
 - 2:o genomgått tvåårig kurs vid ett af statens landtbruksinstitut och vid afgangsexamen därifrån erhållit minst betyget godkänd i jordbrukslära, läran om jords torrläggning och bevattning, geologi, kemi, fysik, meteorologi, botanik, linearritning, fältmätning och afvägning,
 - 3:o minst ett år tjänstgjort såsom elev hos i statens tjänst anställd landtmätare samt därunder inhämtat fullständig kännedom och färdighet uti allt hvad till landtmäteriets praktiska utöfning hör, kartritning däruti inbegripen, samt
 - 4:o aflagt godkänd landtmäterieexamen.
- Den, hvars ålder öfverstiger 30 år och som icke förut innehaft anställning såsom landtbruksstipendiat, må icke antagas till sådan stipendiat, därest icke särskilda förhållanden, såsom genomgången fullständig kurs i väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan eller godkänd högre

kurs i kulturteknik vid utländsk läroanstalt, böra föranleda undantag från denna regel, hvarvid, i den mån förekommande förhållanden därtill gifva anledning, åldersgränsen för antagande må höjas, dock icke i någon händelse utöfver 35 år.

Landbruksstipendiat är pliktig att ställa sig till efterrättelse de § 23.
föreskrifter, landbruksstyrelsen meddelar honom i tjänsten, att med uppmärksamhet och flit begagna sig af den ledning, som lämnas honom af den landbruksingenjör, hos hvilken han är anställd såsom tjänstemedhjälpare, samt att biträda landbruksingenjören ej mindre vid dennes förrättningar ute å fältet än äfven vid utarbetandet af sådana ritningar och handlingar, hvilka tillhöra landbruksingenjörernas verksamhet.

Om landbruksstipendiats användande vid undersökningar, ägograderingar och vattenverksvärderingar gäller hvad i 8 § finnes stadgadt i sådant afseende. § 24.

Landbruksstipendiat, som jämlikt föreskriften i 3 § 2:o) önskar att, § 25.
för vinnande af behörighet att kunna antagas till landbruksingenjör, varda anställd i praktisk tjänstgöring vid sådant större vattenafledningsföretag, som understödes med bidrag af allmänna medel, skall, med bifogande af uppgift å såväl det arbetsföretag, vid hvilket stipendiaten önskar vinna anställning, som den arbetschef, under hvilken arbetet utföres, anmäla sig för tillstånds erhållande hos landbruksstyrelsen, som efter pröfning af förekommande omständigheter bifaller eller afslår framställningen.

Räkning å resekostnadsersättning till landbruksstipendiat skall, innan den aflämnas till statskontoret, vara försedd med attest af den landbruksingenjör, under hvilken stipendiaten tjänstgjort. § 27.

Med ledning af landbruksingenjörernas och extra landbruksingenjörernas årsberättelser afgifver landbruksstyrelsen för hvarje år till Kungl. Maj:t berättelse om de af dessa tjänstemän utförda förrättningar samt om landbruksstipendiaternas verksamhet. § 28.

För förrättning äger landbruksingenjör åtnjuta ersättning enligt den af Kungl. Maj:t den 1 oktober 1886 utfärdade arfvodestaxa för de i statens tjänst anställda landbruksingenjörer (svensk författningssamling n:r 72) med de ändringar däri, som innefattas i kungl. kungörelsen den 13

juni 1890 (svensk författningssamling n:r 32). Denna taxa äger jämlikt kungl. kungörelse den 22 november 1907 (svensk författningssamling n:r 133 sid. 8) äfven tillämpning å statens extra landtbruksingenjörers förrättningar.

Enligt § 11 af arfvodestaxan afser emellertid hvad i taxan stadgats icke godtgörelse för sådan syneförrättning, som omförmäles i 27 § af lagen den 20 juni 1879 om dikning och annan afledning af vatten, eller för undersökning enligt 4 § i kungl. kungörelsen den 31 december 1879 angående vissa villkor för tillstånd från det allmännas sida till vattenafledning m. m. I afseende å det arfvode, som tillkommer landtbruksingenjör för dylik förrättning, skola jämlikt kungl. kungörelse den 30 april 1880 (svensk författningssamling n:r 14 sid. 2) tillämpas de i fråga om arfvode för landtnäteriförrättningar gällande bestämmelser.

De för statens landtbruksingenjörer bestämda distrikten äro för närvarande följande:

Stockholms län (med station i Stockholm),
 Uppsala län (Uppsala),
 Södermanlands län och Kalmar läns norra del (Nyköping),
 Östergötlands län (Linköping),
 Jönköpings län (Jönköping),
 Kronobergs län (Växjö),
 Kalmar läns södra del och Blekinge län (Kalmar),
 Gottlands län (Visby),
 Kristianstads län (Kristianstad),
 Malmöhus län (Hör),
 Hallands och Skaraborgs län (Mariestad),
 Göteborgs och Bohus samt Älfsborgs län (Vänersborg),
 Värmlands län (Karlstad),
 Örebro län (Örebro),
 Västmanlands län (Västerås),
 Kopparbergs län (Falun),
 Gäfleborgs län (Gäfle),
 Västernorrlands län (Härnösand),

Jämtlands län (Östersund),
Västerbottens läns södra del (Umeå),
Västerbottens läns norra del och Norrbottens läns södra del (Skellefteå
distrikt, Skellefteå) samt
Norrbottens läns norra del (Luleå).

Inkomna framställningar.

Genom kungl. cirkulär den 25 oktober 1901 anbefalldes ämbetsverk och myndigheter att hvar för sin förvaltningsgren inkomma med utredning, huruvida, under angifven förutsättning, ändringar i vederbörande lönestater kunde anses böra äga rum för tiden efter år 1902.

Landbruksstyrelsens utlåtande 31/5 1902.

I anledning däraf afgaf landbruksstyrelsen den 31 maj 1902 underdånigt utlåtande, hvilket från jordbruksdepartementet öfverlämnades till kommittén med skrifvelse den 19 november 1902.

Beträffande behovet af ändringar i gällande lönestater för styrelsen underlydande tjänstemän, bland dem statens landbruksingenjörer och landbruksstipendiater, anförde landbruksstyrelsen i nämnda utlåtande, att, enär lefnadskostnaderna i allmänhet från den tid, efter hvars förhållanden i detta afseende aflöningarna bestämts, kunde anses hafva ökats med 15 à 20 procent, styrelsen funne erforderligt, att då gällande aflöningsstater för ifrågavarande tjänstemän borde höjas med omkring 15 procent af dåvarande högsta aflöningssumma, men, där lönegraderna vore fyra, af näst högsta aflöningssumman. I enlighet därmed skulle aflöningen för landbruksingenjörerna höjas till 2,400 kronor förutom stadgade ålderstillägg samt för landbruksstipendiaterna till 1,200 kronor.

Framställning af landbruksingenjörer och landbruksstipendiater 29/5 1909.

Uti en till Kungl. Maj:t ingifven, den 29 maj 1909 dagtecknad skrift anhöllo landbruksingenjörerna Daniel Wedblad, Adolf Roos och John Conrad Wellenius, under åberopande af dem vid sammanträde mellan landbruksingenjörer och landbruksstipendiater den 18—21 november 1908 gifvet uppdrag, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå 1910 års Riksdag:

1:o) att aflöningen till statens landtbruksingenjörer måtte utgå med en grundlön af 4,000 kronor jämte tre ålderstillägg, hvardera å 500 kronor;

2:o) att detta aflöningsbelopp ej måtte uppdelas i lön och tjänstgöringspenningar, utan anses endast utgöra lön, samt att dagtraktamenten och expeditiönslösen måtte räknas som tjänstgöringspenningar;

3:o) att lönen med därtill hörande ålderstillägg måtte utgöra pensionsunderlag;

4:o) att ortstillägg till lönen måtte utgå till landtbruksingenjören i Stockholms län med 400 kronor samt till landtbruksingenjörerna i Malmöhus län, Göteborgs och Bohus län, Jämtlands län, Västernorrlands län, Västerbottens norra och södra distrikt samt Norrbottens län med 200 kronor;

5:o) att aflöningen för extra landtbruksingenjör måtte utgöra 3,500 kronor; och

6:o) att aflöningen till landtbruksstipendiat måtte utgå med 2,000 kronor.

Till stöd för den underdåniga framställningen åberopades en af nämnda delegerade upprättad utredning af i hufvudsak följande innehåll.

De fordringar, som ställdes på den blifvande landtbruksingenjörens utbildning, för att göra honom berättigad erhålla ordinarie anställning, vore ganska vidtomfattande, och deras fullgörande kräfde lång tid. Efter aflagd mogenhetsexamen å reallinjen vid högre allmänt läroverk, eller efter annan examen, som berättigade till antagande som elev vid landtmäteriet, vore studieplanen sålunda utstakad:

elev å större jordbruksegendom	1 år
elev vid landsbruksinstitut med fullständig afgangsexamen	2 år
elev hos landtmätare	1 år
kurs för landtmäterieexamen	9 månader
teknisk kurs vid tekniska högskolan (undantagsvis 4 år)	9 månader
tjänstgöring vid större vattenbyggnadsarbete	1 år
tjänstgöring hos landtbruksingenjör som stipendiat minst	2 år

tillsammans 8 år 6 månader.

Därtill komme, att med den befördringsinöjlighet, som funnes, aspiranten finge tjänstgöra	
som extra biträde, dock med någon inkomst, hos landtbruksingenjör under i medeltal	6 år
som extra eller ordinarie stipendiat, utom förut upptagna 2 år, ytterligare	3 år
som tekniskt biträde i landtbruksstyrelsen 1 à 1½ år eller i medeltal	1 år 3 månader
tillsammans 18 år 9 månader	
som extra landtbruksingenjör med aflöning 3—4 år eller i medeltal	3 år
tillsammans i allt 21 år 9 månader.	

Af denna utbildning måste den del, som berättigade till antagande som stipendiat, vara fullbordad före uppnådda 30 år. Om nämligen denna åldersgräns öfverskridits, utan att aspiranten, till följd däraf att ingen af de tre stipendiatplatserna varit ledig eller på grund af andra orsaker, antagits till stipendiat, riskerade han att ej kunna vinna befördran till stipendiat eller ingenjör.

Medelåldern för befördran till extra landtbruksingenjör hade under tiden 1893—1909 varit 37,5 år och medelåldern under samma tidsperiod vid utnämningen till ordinarie ingenjör 40,3 år.

Aflöning af staten åtnjötes för närvarande af 22 landtbruksingenjörer med en grundlön af 2,000 kronor och 3 ålderstillägg à 500 kronor, af 3 extra landtbruksingenjörer med en aflöning af 2,000 kronor, samt af 3 stipendiater med 1,000 kronor hvar. Hvad de därutöfver behöfde för sitt och de sinas lefnadsbehof vore de hänvisade att förvärfva vid förrättningar å landet.

För dessa förrättningar utginge arfvode dels med 4 kronor 50 öre per dag jämte expeditiöslösen efter låg taxa och dels enligt landtmäteritaxan. Af delegerade insamlade uppgifter gäfve vid handen, att förrättningar, som betalats efter den lägre taxan, inbringat ungefär en fjärdedel af nettoinkomsten, och, då nettoinkomsten i medeltal för alla ingenjörerna

under senaste 10-års period utgjort 3,900 kronor årligen, komme sålunda på förrättningar enligt landtmäteritaxan (s. k. laga syner) en årlig medelnettoinkomst af 2,925 kronor.

Sedan Riksdagen antagit Kungl. Maj:ts proposition om ny aflöningsstat för landtmätarna i riket, under villkor att landtmäteritaxan sänktes i öfverensstämmelse med vid propositionen fogadt förslag till ny arfvodestaxa, finge statens landtbruksingenjörer motse en ganska afsevärd minskning i sina inkomster, motsvarande, efter af delegerade verkställd utredning, i medeltal 1,100 kronor årligen.

För att hålla inkomsterna vid dåvarande nivå vore sålunda nödvändigt att, efter denna taxereduktion, lönen höjdes med 1,100 kronor.

Därmed hade dock ej landtbruksingenjörerna erhållit någon förhöjning i sina löneförmåner i likhet med hvad för andra tjänstemän föreslagits eller bestämts, utan deras inkomster skulle blifva lika med hvad de varit under senaste 30 åren, oaktadt under denna tid utgifterna för biträden, lefnadsförnödenheter, hyror m. m. stigit i oroväckande grad.

Skulle landtbruksingenjörerna komma i åtnjutande af liknande förmån, som beredts andra tjänstemän, borde lönen ytterligare ökas med belopp, motsvarande ökningen inom andra kårer, eller med omkring 700 kronor.

I detta sammanhang erinrades, att de flesta landtbruksingenjörerna under senaste åren varit berättigade erhålla extra lönetillägg.

Landtbruksingenjörerna hade dittills ägt rätt uppbära pension från allmänna indragningsstaten utan att de själfva behöft betala pensionsavgifterna. Då lönen blifvit reglerad, komme de emellertid, i likhet med öfriga tjänstemän, att själfva få bidraga till sin pensionering, och, då detta gifvetvis medförde en minskning af inkomsterna, borde hänsyn tagas därtill vid löneregleringens fastställande.

Hänvisande till den sålunda lämnade utredningen i ärendet, framhöllo delegerade, att en begynnelselön af 4,000 kronor med 3 ålderstillägg à 500 kronor borde anses fullt berättigad för statens ordinarie landtbruksingenjörer, om de skulle komma i åtnjutande af liknande löneförbättring, som beredts andra statens tjänstemän, och om de skulle hållas skadeslösa för den minskning i nettoinkomsterna, som blefve en följd af landtmäteritaxans reducering och utgifterna för pensioneringen.

Hvad i öfrigt regleringen af lönen anginge, höllo delegerade före, att, i likhet med hvad som bestämts vid reglering af landtmätarnas löner, inkomsterna af förrättningar och expeditionslösen borde få anses motsvara de för andra tjänstemän medgifna tjänstgöringspenningarna och aflöningen i sin helhet betraktas som *lön* samt lönen med därtill hörande tre ålderstillägg utgöra pensionsunderlag.

Landtbruksingenjörernas nuvarande pensionsbelopp utgjorde 3,000 kronor, hvilket tillkommit dem, utan erläggande af pensionsafgifter, vid fyllda 60 lefnadsår samt efter 30 tjänsteår, då äfven stipendiattiden ingått i tjänstårsberäkningen.

Pensionen hade dittills i ganska ringa grad betungat statsverket. Af de 18 landtbruksingenjörer, hvilka sedan kårens upprättande afgått, hade endast en uppburit pension under någon längre tid, nämligen landtbruksingenjören A. G. R. Kempff, som innehaft pension i 25 år. Sju hade affidit före pensionsåldern, två befordrats till annan tjänst och nio åtnjutit pension under i medeltal 8 år. Af dessa senare vore fem affidna, och för det dåvarande uppbures pension af endast fyra landtbruksingenjörer, af hvilka en, som förut nämnts, innehaft pension i 25 år, två i 4 år och en i 2 år; detta, oaktadt pensionsåldern varit beständ till endast 60 år. Den ovanligt ansträngande sysselsättningen hade nämligen gjort flera ingenjörer otjänstbara före uppnådd pensionsålder. Enär dåmera tiden för pensionens inträdande framflyttats till 65 lefnadsår, syntes det delegerade, att ytterst få skulle komma i åtnjutande af en pension, till hvilken de dock under sin långa tjänstetid fått verkställa inbetalning.

Under uppgift att landtbruksingenjörerna ej medgifves rätt att bosätta sig hvar de ville inom sitt distrikt, utan vore ålagda hafva sin bostad i respektive residensstäder, samt med hänvisande till hvad förut blifvit bestämdt för förste landtmätare och för tjänstemän, hvilkas löner reglerats vid 1907 års riksdag, höllo delegerade före, att ett ortstillägg till lönen, normerad efter de olika residensstädernas större eller mindre lefnadskostnader, borde med angifna belopp tillerkännas jämväl vissa landtbruksingenjörer.

De extra landtbruksingenjörerna vore uppförda med samma grundlön som de ordinarie ingenjörerna. De skäl, som anförts för förbättrande af

de senares löneförmåner, gällde enligt delegerades mening äfven för höjande af de förras.

Under uppgift att äfven de extra ingenjörerna under senare åren erhållit extra lönetillägg, och med fästadt afseende därpå, att deras inkomster komme att afsevärdt minskas genom landtmäteritaxans reduktion, ansågo delegerade en lön af 3,500 kronor böra tillerkännas de extra landtbruksingenjörerna, om de ej i framtiden skulle få sämre ekonomiska villkor än för det dåvarande.

Beträffande stipendiaterna framhöllo delegerade, att med hänsyn till den långa studie- och utbildningstiden, ovissheten om befordran och den obetydliga aflöningen af 1,000 kronor tillräckliga lockelser ej funnes för att få begåfvade unge män att, efter afslutade skolstudier, söka sin utkomst på landtbruksingenjörssbanan. Enligt af delegerade verkställd utredning hade medelåldern vid antagandet till ordinarie stipendiat med lön under perioden 1893—1909 för 11 befordrade stipendiat varit 31,7 år, och ingen utsikt förefunnes, att denna ålder i framtiden komme att blifva lägre.

Lades därtill, att lefnadsomkostnaderna för stipendiaterna genom deras tjänstgöring ett och samma år inom vidt skilda delar af landet blefve synnerligen höga, syntes äfven detta tala för en behöflig höjning af aflöningen, hvilken i intet fall borde sättas lägre än 2,000 kronor, om man ej skulle löpa fara att utestänga möjligheterna att få landtbruksingenjörskåren rekryterad med framstående förmågor.

Med förmålan, att vid landtmäterikårens nyligen verkställda omorganisation i flera utredningar framhållits, att landtmätarna i bildningsgrad och verksamhet vore fullt likställda med statens landtbruksingenjörer och därför borde erhålla lika lön med dem, ansågo delegerade sig böra erinra därom, att studietiden för blifvande landtmätare vore inskränkt till 2 års elevtid och 9 månaders kurs för landtmäterieexamen, under det att för en aspirant på landtbruksingenjörssbanan själfva studietiden, oafsedt elevtid hos landtbruksingenjör, utgjorde minst 6 $\frac{1}{2}$ år. Landtmätaren hade sedan under sin verksamhet att handlägga rena landtmäterigöromål, hvaremot landtbruksingenjörens arbete vore inriktadt på en mångfald olika områden, hvilka hvar för sig kräfde ingående specialstudier och långvarig praktisk erfarenhet.

Få tjänster kräfde enligt delegerades mening så helt sin man och ställde så afsevärda kraf på verklig duglighet som en statens landtbruksingenjörs-tjänst, och viktigt vore fördenskull att få dessa platser besatta med teoretiskt och praktiskt skickliga och erfarna personer. Enda möjligheten därför vore att bereda utsikt till fullt nöjaktiga löneförmåner.

*Landtbruks-
styrelsens
utlåtande
23/6 1909.*

Efter remiss afgaf landtbruksstyrelsen den 22 juni 1909 underdånigt utlåtande öfver den gjorda framställningen.

Styrelsen erinrade därvid, hurusom uti ofvanberörda af styrelsen med anledning af kungl. cirkuläret af den 25 oktober 1901 afgifna utlåtande förutsatts, att den förhöjning af lönen, som kunde föränledas af under senare tid ökade lefnadskostnader, utgjorde minst 15 procent af lönebeloppet i högsta lönegraden, där lönegraderna utgjorde allenast tre, men af beloppet i näst högsta lönegraden, där dessas antal uppginge till fyra.

Enligt denna grund skulle lönen för landtbruksingenjörerna ökas från 2,000 till 2,400 kronor, hvartill såsom förut skulle komma tre ålders-tillägg à 500 kronor, samt för landtbruksstipendiaterna från 1,000 till 1,200 kronor.

Visserligen hade 1907 års Riksdag beviljat löner till tre extra landtbruksingenjörer och 1908 års Riksdag anslagit lön till en ny landtbruksingenjör, men någon lönereglering för landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater hade ännu icke kommit till stånd, oaktadt en sådan redan länge varit väl behöflig.

För en förhöjning af de för landtbruksingenjörerna år 1874 bestämda löneförmåner talade nämligen enligt landtbruksstyrelsens mening flera skäl.

Genom reglementet af den 22 november 1907 för de i statens tjänst anställda landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater hade de redan förut höga kompetensfordringarna för dessa tjänstemän ytterligare skärpts.

För att tillgodose de alltjämt ökade krafven på landtbruksingenjörernas tekniska utbildning skulle nämligen jämlikt 3 § 3 mom. i sagda reglemente den, som icke genomgått fullständig, fyraårig lärokurs vid tekniska högskolan (fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst), i stället

genomgå en af landtbruksstyrelsen bestämd särskild teknisk lärokurs (omförd i kungörelse den 13 november 1908, bihang till svensk författningssamling n:r 85) af betydligt större omfattning än den förut föreskrifna. Därförutom borde jämlikt 3 § 4 mom. i reglementet landtbruksstipendiat för sin vidare utbildning tjänstgöra minst ett år såsom tekniskt biträde hos öfveringenjören i landtbruksstyrelsen.

För att uppmuntra aspiranter till än vidare studier än de i 3 § föreskrifna hade därjämte bestämts genom 22 §, att den, som genomgått fullständig kurs i väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan eller godkänd högre kurs i kulturteknik vid utländsk läroanstalt, kunde erhålla en respittid af högst 5 år utöfver den åldersgräns af 30 år, som eljest gällde såsom den högsta för erhållande af anställning såsom landtbruksstipendiat.

Lefnadskostnaderna hade högst väsentligt stegrats under den tid af 35 år, som förflutit efter den senaste löneregleringen för landtbruksingenjörerna, och jämväl sedan den för dem ännu gällande arvodestaxan af år 1886 fastställdes.

Anledningen därtill, att någon ny definitiv lönereglering för landtbruksingenjörerna ännu icke skett, hade varit, att frågan om ändring af landtmäteritaxan länge stått på dagordningen samt att sättet, hvarpå denna fråga löstes, skulle komma att i hög grad inverka äfven på landtbruksingenjörernas förmåner, enär dessa tjänstemän för vissa af sina förrättningar vore underkastade tillämpningen af nämnda taxa.

I sammanhang med landtmäterikårens omorganisation och löneregleringen för denna kår hade sistberörda fråga blifvit afgjord af 1909 års Riksdag, som bifallit Kungl. Maj:ts proposition i ämnet, under förutsättning att ett förslag till ny landtmäteritaxa, bifogadt den kungl. propositionen, blefve godkändt.

Detta taxeförslag innebure en nedsättning af i medeltal omkring en tredjedel af dittills gällande arvodesbelopp och mer än en tredjedel beträffande just sådana arbeten, som i främsta rummet upptoge landtbruksingenjörernas tid, nämligen planmätningar (kartläggningar) och graderingar (jordvärderingar).

Då det ej vore tvifvel underkastadt, att denna nya taxa blefve fastställd, och landtmätarna erhöile ersättning i form af nya eller förhöjda löner för den förlust, de skulle lida genom landtmäteritaxans nedsättning, syntes rättvisan uppenbarligen fordra, att en motsvarande ersättning komme äfven landbruksingenjörerna till del; och då de extra landtbruksingenjörerna åtnjöte godtgörelse enligt samma taxor som de ordinarie, borde enahanda ersättning äfven komma de tre extra landtbruksingenjörerna till godo.

Hade det — såsom landbruksstyrelsen ansåg, med fullt skäl — funnits befogadt, att en sådan ersättning kommit landtmätarna till del, ehuru de hade uteslutande rätt till handläggande af skiftesförrättningar och dylikt, finge det väl anses än mera befogadt, att ersättningen äfven tillerkändes landtbruksingenjörerna, hvilka, oaktadt sin vida högre utbildning och kompetens beträffande vattenafledningsföretag och dylikt, icke hade uteslutande rätt till sådana förrättningars handläggande, utan måste vara beredda på en ej i alla afseenden nyttig konkurrens om sådana.

Att alltjämt stegra fordringarna på landtbruksingenjörernas utbildning utan att i samma mån bereda dem ökade förmåner måste gifvetvis till slut afskräcka dugliga unga män att välja denna för vår modernäring så betydelsefulla lefnadsbana; och likväl vore den fullständiga tekniska utbildningen nödvändig, om förrättningsmannen skulle kunna på ett för det allmänna nyttigt och lyckligt sätt fylla sin uppgift.

Vitsordande riktigheten af den utaf landtbruksingenjörerna åstadkomna utredningen, så långt det varit landbruksstyrelsen möjligt att kontrollera denna, förordade styrelsen på det varmaste, att begynnelselönen för landtbruksingenjörerna måtte blifva höjd från 2,000 till 4,000 kronor. Uti denna förhöjning skulle då vara inberäknad ersättning såväl för minskade inkomster enligt taxa som för nya, landtbruksingenjörerna dittills ej åliggande pensionsavgifter samt för de i alla afseenden betydligt ökade lefnadskostnader och dylikt, som blifvit rådande under de 35 år, hvilka förflutit, sedan deras löner senast reglerades.

Sistnämnda omständighet kunde enligt styrelsens mening med skäl åberopas icke allenast för landtbruksingenjörernas utan äfven för landtbruksstipendiaternas löneförhöjning, synnerligast som det på senare tid X

blifvit, till följd af det allmänna behovet hos landtbruksingenjörerna af sådana tjänstebiträden, nödvändigt att upprepade gånger under årets lopp sända stipendiaterna till olika orter, hvarigenom lefnadskostnaderna för dem blefve högre, än om de finge åtnjuta stadigvarande bostad. Det syntes styrelsen lämpligt att, såsom förut, landtbruksstipendiats årsarfvode utgjorde hälften af landtbruksingenjörs begynnelselön, eller 2,000 kronor.

För extra landtbruksingenjör ansåg styrelsen den fasta lönen böra, såsom dittills varit fallet, bestämmas till samma belopp, som föreslagits för de ordinarie landtbruksingenjörerna, eller 4,000 kronor. Endast de ordinarie landtbruksingenjörerna borde emellertid såsom dittills äga rätt till ålderstillägg å lönen samt till pension enligt nya pensionslagen, därvid hela lönen med ålderstillägg syntes böra utgöra pensionsunderlag.

Då en betydlig del af landtbruksingenjörernas inkomster, ofta uppgående till ungefär samma belopp som den föreslagna fasta begynnelselönen, utgjordes af ersättning enligt taxa, och denna ersättning upphörde att utgå, så snart ingenjören ej vidare kunde tjänstgöra, syntes det styrelsen ej vara skäligt, att någon del af den fasta aflöningen räknades såsom tjänstgöringspenningar. Detta hade också iakttagits vid den nyligen genomförda omorganisationen af landtmäteristaten och bestämmande af distriktslandtmätarnas löner. Där hade nämligen arfvodena, men ingen del af den fasta aflöningen, betraktats såsom tjänstgöringspenningar.

Sjuka landtbruksingenjörer hade synnerligen hårdt drabbats af det dittills vanliga sättet att afdraga en viss del af den lilla lönen till ersättning åt vikarie, ehuru denne komme i åtnjutande af alla förrättningsarfvoden och dylikt.

I detta afseende ansåg styrelsen böra, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som bestämts beträffande landtmäteristaten, gälla, att den, som af sjukdom hindrades att förrätta sin befattning, ägde uppbära hela lönen, men att den, som undfinge ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstängdes från tjänstgöring eller eljest vore lagligen förhindrad att sköta befattningen, kunde förpliktas att under ledigheten, utöfver arfvode enligt taxa, hvilket

belöpte å de af vikarien verkställda tjänstegöromål, afstå så mycket af lönen, som erfordrades för tjänstens uppehållande eller eljest pröfvades skäligt.

Däremot syntes det landbruksstyrelsen icke vara lämpligt, att, såsom fallet blefve vidkommande distriktslandtmätare, landbruksingenjörerna skulle äga rätt att vid tjänstledighet träffa aftal med vikarien, huruvida sagda arfvode eller del däraf skulle afstås till vikarien, utan borde det arfvode enligt taxa, hvilket belöpte å de af vikarien verkställda tjänstegöromål, alltid afstås till vikarien. Sagda arfvode ägde för distriktslandtmätare en mycket större betydelse än för landbruksingenjörerna, hvilkas begynnelselöner föreslagits skola blifva dubbelt så stora som distriktslandtmätarnas.

Hvad slutligen beträffade de af landbruksingenjörerna ifrågasatta ortstilläggen, erinrade landbruksstyrelsen, att det ej under alla omständigheter vore nödvändigt, att landbruksingenjör vore bosatt i residensstad, utan att hans station kunde bestämmas till och ofta utgjort annan central och för allmänheten lätt tillgänglig plats. Landbruksingenjören i Göteborgs och Bohus län vore ej bosatt i Göteborg utan i Vänersborg, sedan Älfsborgs län förenats med förstnämnda län till ett distrikt, och landbruksingenjören i Malmöhus län vore ej bosatt i Malmö, utan i Hör.

Lefnadskostnaderna i de fyra nordligaste länen vore visserligen högre än i de flesta andra delar af riket, men å andra sidan vore s. k. syneförrättningar enligt gällande dikningslag, hvilka betalades enligt landtmäriteritaxan, icke så talrika i dessa län som i mellersta och södra Sverige, hvadan i nämnda län anställda fem landbruksingenjörer icke komme att lida lika stor förlust genom landtmäriteritaxans nedsättning som deras kolleger i öfriga delar af riket.

Landbruksstyrelsen ansåg fördenskull, att ortstillägg hade fog för sig endast beträffande landbruksingenjören i Stockholms län, och syntes det styrelsen, att det för honom föreslagna beloppet, 400 kronor, ej vore för högt tilltaget.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då landbruksingenjörernas arbeten icke allenast hade stor betydelse för jordbrukets utveckling, utan äfven vore i hög grad ansträngande och pröfvande för deras hälsa, hemställde landbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte till 1910 års Riksdag aflåta proposition om lönereglering för statens landbruksingen-

jörer, extra landbruksingenjörer och landbruksstipendiater i öfverensstämmelse med det af styrelsen framställda förslag.

Genom kungl. remiss den 1 juli 1909 öfverlämnades ofvanberörda framställning från landbruksingenjörer och landbruksstipendiater samt landbruksstyrelsens däröfver afgifna utlåtande till kommittén för att tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det kommittén gifna uppdrag i fråga om reglering af löneförhållandena för statens landbruksingenjörer m. fl.

Infordrade uppgifter från statens landbruksingenjörer.

I ändamål att utröna, i hvad mån statens landbruksingenjörer — utöfver aflöningen på stat samt fränsedt resekostnads- och traktamentsersättning enligt resereglementet för resor till och från förrättning — åtnjöte inkomster af arbete i eller utom tjänsten, begärde kommittén från dem följande uppgifter, hvilka skulle afse hvart och ett af åren 1906, 1907 och 1908, nämligen:

1) angående sammanlagda bruttobeloppet af inkomster utaf förrättningar i landbruksingenjörstjänsten, utan afdrag af de under 3) och 4) här nedan omförmälda utgifter;

2) huru stort belopp af de under 1) upptagna inkomstsummor utgått enligt taxan på arfvode för landtmäteriförrättningar;

3) angående godtgörelse af olika slag till tekniskt biträde;

4) rörande de ungefärliga utgifterna för rit- och skrifbiträde, ritmaterialier, kontorshyra o. d.;

5) huruvida landbruksingenjör innehade någon annan tjänstebefattning — allmän eller enskild — och huru stor i sådant fall inkomsten där af varit;

6) angående ungefärliga beloppet af inkomst af annan sysselsättning, än som inginge under 5), af hvad slag som helst utom landbruksingenjörstjänsten (t. ex. såsom sakkunnigt biträde vid syner, privata konsultationer m. m.).

Härjämte anhöll kommittén, att, därest nuvarande innehafvare af landtbruksingenjörstjänst icke innehaft befattningen så lång tid, som afsåges i de infordrade uppgifterna, denne måtte införskaffa uppgifter för den tid, han ej själf kunde meddela äskad upplysning.

Rörande de af kommittén framställda frågorna inkommo svar från samtliga distrikt med undantag af Jönköpings län, hvarifrån icke någon uppgift kunnat erhållas. Ordinarie innehafvaren af landtbruksingenjörstjänsten i Hallands och Skaraborgs län har icke lämnat någon uppgift, men hafva vissa upplysningar, afseende åren 1907 och 1908, meddelats af vikarien. På grund af landtbruksingenjörens i Värmlands län fränfålle hafva uppgifterna beträffande honom i vissa afseenden blifvit ofullständiga.

Det torde böra erinras, att det distrikt, som omfattar Västerbottens läns norra del och Norrbottens läns södra del, tillkommit med 1909 års början och är bildadt af delar utaf de tvenne distrikt, som dittills bestått af hela Västerbottens län och hela Norrbottens län. Uti här nedan gjorda sammanställningar afse alltså uppgifterna för de nordligaste distrikten i riket Västerbottens läns distrikt och Norrbottens läns distrikt odelade.

Med ledning af de inkomna svaren har kommittén uppgjort följande tabell, som utvisar statens landtbruksingenjörers inkomster och utgifter på grund af förrättningar i tjänsten.

Distrikt.	Medeltal för åren 1906—1908.				
	Bruttoinkomsten af förrättningar i landtbruksingenjörs-tjänsten — af-löningen å stat oberäknad —	Af bruttoinkomsten belöpte å förrättningar enligt landtmäteri-taxan		Utgifter för tekniskt biträde samt rit- och skrifbiträde, ritmaterialier, kontorshyra o. d.	Nettoinkomsten af förrättningar i landtbruksingenjörs-tjänsten — af-löningen å stat oberäknad —
	kronor.	kronor.	procent.	kronor.	kronor.
Stockholms län	3,684	2,529	69	1,200	2,484
Uppsala län	6,065	5,505	91	2,900	3,165
Södermanlands län och Kalmar läns norra del	4,758	3,629	76	1,200	3,558
Östergötlands län	13,067	7,867	60	5,833	7,234
Jönköpings län	—	—	—	—	—
Kronobergs län	6,032	5,270	87	1,910	4,122
Kalmar läns södra del och Blekinge län	9,607	7,867	82	3,708	5,899
Gottlands län	6,415	4,343	68	2,425	3,990
Kristianstads län	9,581	4,724	50	5,882	3,649
Malmöhus län	3,902	2,826	73	2,132	1,770
Hallands och Skaraborgs län .	8,331	7,750	93	3,425	4,906
Göteborgs och Bohus samt Älfsborgs län	9,133	3,533	39	5,000	4,133
Värmlands län	—	—	—	4,401	3,823 ¹
Örebro län	5,967	1,167	19	3,667	2,300
Västmanlands län	5,152	3,767	73	1,257	3,895
Kopparbergs län	6,036	1,354	22	1,472	4,564
Gäflleborgs län	1,607	1,125	70	1,312	295
Västernorrlands län	6,733	3,830	57	3,200	3,533
Jämtlands län	9,407	0	0	5,508	3,899
Västerbottens län ²	7,483	0	0	2,567	4,916
Norrbottnens län ²	8,282	1,427	17	4,032	4,250

¹ I detta belopp ingår möjligen äfven inkomst af annan sysselsättning utom landtbruksingenjörs-tjänsten.

² Uppgifterna afse Västerbottens läns och Norrbottens läns distrikt odelade.

Af de erhållna svaren framgår vidare, att, under det 16 landtbruksingenjörer under åren 1906—1908 icke åtnjutit några inkomster af annan allmän eller enskild tjänstebefattning, sådana inkomster under nämnda år uppburits af 2 landtbruksingenjörer till belopp i medeltal ej öfverstigande 320 kronor samt af 1 landtbruksingenjör till ett belopp i medeltal af 3,400 kronor.

De infordrade uppgifterna beträffande det ungefärliga beloppet af inkomster af annan sysselsättning än som nyss blifvit nämnd, af hvad slag som helst utom landtbruksingenjörstjänsten, under åren 1906—1908 utvisa, att 6 landtbruksingenjörer icke haft någon sådan inkomst. I öfriga distrikt, från hvilka uppgifter erhållits, hade inkomsterna af nu ifrågavarande slag i årligt medeltal utgjort:

i 5 distrikt	100—	500 kronor	
» 3 »	501—1,000		»
» 2 »	1,001—1,100		»
» 1 »	2,100		»
» 1 »	3,200		»

Sammanräknas landtbruksingenjörernas samtliga ofvanberörda inkomster, dock med afdrag af de omförmälda utgifterna, befinnes, att nettoinkomsten af arbete — utöfver aflöningen å stat — i årligt medeltal för åren 1906—1908 uppgått till:

inom 1 distrikt	295 kronor	
» 2 »	2,001—3,000	»
» 5 »	3,001—4,000	»
» 7 »	4,001—5,000	»
» 2 »	6,001—6,100	»
» 2 »	7,001—7,500	»
» 1 »	8,400	»

Kommitténs förslag.

*Aflönings-
förmåner
å stat.*

Såsom förut är nämnt, åtnjuta enligt de vid 1874 års riksdag fastställda och fortfarande gällande aflöningsgrunder statens landtbruksingenjörer en aflöning å stat af 2,000 kronor, hvartill kunna komma tre ålders-tillägg, hvarterda å 500 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år.

Utöfver aflöningen å stat äger, såsom jämväl förut omförmälts, landtbruksingenjör uppbära ersättning för förrättningar i tjänsten, och utgår sådan ersättning, allt efter förrättningens art, antingen enligt den särskilda arfvodestaxan för landtbruksingenjörer eller enligt landtmäteritaxan.

I fråga om landtbruksingenjörernas inkomster i tjänsten tillåter sig kommittén erinra om hvad landtbruksstyrelsen i detta hänseende på sin tid yttrade uti skrifvelse till Kungl. Maj:t den 30 oktober 1897 angående förhöjning af anslaget till styrelsen.

Under framhållande att dåvarande löneförmåner för styrelsens chef och ledamöter icke vore tillräckliga, anförde styrelsen, hvad särskildt öfveringenjörsbefattningen angick, att, enär en skicklig landtbruksingenjör dämera kunde förtjäna i netto 8,000 till 10,000 kronor och därutöfver för år, stor svårighet måste yppas att förmå en dylik ingenjör att lämna sin inbringande verksamhet i landsorten för att öfvertaga öfveringenjörsbefattningen i landtbruksstyrelsen mot erhållande, såsom då var fallet, af endast 4,000 kronor i årlig aflöning, äfven om därtill i sinom tid lades två ålders-tillägg, hvarterda om 500 kronor.

Jämväl de utaf kommittén infordrade uppgifterna från statens landtbruksingenjörer gifva vid handen, att deras sammanräknade inkomster af aflöning å stat och af förrättningar fortfarande äro i vissa fall mycket betydande.

Då nu emellertid framställning gjorts om förhöjning af aflöningen å stat, har såsom skäl därför särskildt framhållits, att landtbruksingenjörerna skulle genom den nedsättning i gällande landtmäriteritaxa, som är afsedd att tillämpas från 1910 års ingång, lida afsevärd minskning i inkomster.

Kommittén anser sig i detta hänseende böra erinra om följande.

I sammanhang med frågan angående omorganisation af landtmäteristaten erhöll landtmäteristyrelsen, genom skrifvelse den 5 november 1907 från dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, uppdrag att, med särskildt iakttagande af största möjliga förenklingar i uppställning och arfvodesberäkning, utarbeta förslag till förnyad taxa på arvode för landtmäteriförrättningar. Departementschefen framhöll i samband därmed önskvärdheten af att taxeförslaget blefve så upprättadt, att arfvoden, beräknade efter det sålunda uppgjorda förslaget, komme att uppgå till ett belopp, som med en tredjedel understeg hvad som utginge enligt då gällande landtmäriteritaxa.

Med anledning däraf öfverlämnade landtmäteristyrelsen, med underdånig skrifvelse den 14 december 1907, förslag till landtmäriteritaxa.

Beträffande de hufvudgrunder, landtmäteristyrelsen tillämpat vid taxeförslagets utarbetande, meddelade styrelsen, bland annat, att vissa arvoden bibehållits vid då utgående belopp, under det att andra sänkts med väsentligt mer än den ifrågasatta tredjedelen. Sistnämnda förhållande ägde rum beträffande de på det hela så betydande arfvodesposterna för mätning, gradering och delning, på hvilka uti anförda exempel sänkningen i genomsnitt belöpte sig till respektive 36,35, 36,85 och 39,50 procent.

Nedsättningen belöpte sig i medeltal till minst 33,3 procent, men i de fall, där mätning, gradering och delning inginge såsom hufvudsakliga poster i en arfvodesräkning, blefve, såsom förut antydts, nedsättningen ej obetydligt större än den ifrågasatta tredjedelen.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 12 februari 1909 af frågan om omorganisation af landtmäteristaten i orterna yttrade vederbörande departementschef, bland annat, att han funne sig i princip kunna tillstyrka

ofvanberörda af landtmäteristyrelsen uppgjorda förslag till ny landtmäteritaxa, dock med några mindre jämkningar.

I sammanhang därmed att departementschefen hemställde om aflåtande af proposition till Riksdagen angående fullföljande af den år 1908 påbörjade omorganisationen af landtmäteristaten i orterna, tillstyrkte han, att Kungl. Maj:t måtte förklara sig vilja, därest hvad i propositionen föreslagits blefve bifallet af Riksdagen, utfärda ny taxa på arvode för landtmäteriförrättningar, att träda i kraft samtidigt med den nya aflöningsstaten, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af landtmäteristyrelsen den 14 december 1907 i sådant hänseende afgifna förslag.

Hvad departementschefen sålunda hemställt och tillstyrkt gillades af Konungen, och afläts proposition (n:r 38) i ämnet till 1909 års Riksdag.

Enligt skrifvelse den 22 maj 1909 (n:r 9) förklarade sig Riksdagen hafva i hufvudsak bifallit omorganisationsförslaget, dock under den gifna förutsättningen, att den i utsikt ställda nedsättningen af taxan för landtmäteriförrättningar komme till stånd.

Såsom skäl för en aflöningsförhöjning för statens landtbruksingenjörer hafva ofvanbemälda delegerade jämväl åberopat den betydande stegring i utgifter för biträden, lefnadsförmådenheter, hyror, o. d., som gjort sig gällande sedan ifrågavarande tjänstemäns löner senast bestämdes.

Men då deras inkomster i allmänhet varit afsevärda och i vissa fall mycket betydande, samt intresset för arbeten i deras fack synes vara i tilltagande och sålunda torde erbjudas dem allt flera tillfällen till lönande arbeten, torde hänsyn endast i mindre grad böra tagas till den åberopade utgiftsstegringen.

Delegerade hafva, på i förenämnda hänseenden anförda skäl samt under erinran att de ordinarie landtbruksingenjörerna i sammanhang med blifvande lönereglering skulle blifva pliktiga att bidraga till sin egen pensionering, föreslagit, att begynnelse aflöningen å stat skulle för ordinarie landtbruksingenjör höjas från 2,000 till 4,000 kronor och slutaflöningen från 3,500 till 5,500 kronor.

En förhöjning af dessa tjänstemäns aflöning å stat finner äfven kommittén äga fog för sig, särskildt med hänsyn till nedsättningen i landtmäteritaxan, men att såsom delegerade föreslagit, hvaruti jämväl landtbruksstyrelsen instämt, fördubbla de ordinarie landtbruksingenjörernas begynnelseaflöning har kommittén icke kunnat biträda. Enligt kommitténs mening torde det vara till fyllest att höja begynnelseaflöningen med 1,500 kronor eller till 3,500 kronor.

De för landtbruksingenjörerna föreslagna tre ålderstilläggen, hvarterda å 500 kronor, har kommittén ansett böra inskränkas till allenast två sådana tillägg. Kommittén har så mycket mera funnit anledning härtill, som, enligt hvad kommittén inhämtat, framstående landtbruksingenjörer icke sällan efter någon tids tjänstgöring inom distrikt med mindre inkomstmöjligheter beviljas transport till annat distrikt, som lämnar landtbruksingenjören tillfälle att förskaffa sig högre inkomster.

Den af kommittén föreslagna begynnelseaflöningen af 3,500 kronor för ordinarie landtbruksingenjörer har synts kommittén böra fördelas i lön och tjänstgöringspenningar.

Den åberopade jämförelsen med distriktslandmätarna, hvilkas aflöning enligt den vid 1909 års riksdag antagna stat skall i sin helhet utgöra lön, har kommittén ansett icke vara tillämplig på statens landtbruksingenjörer. Då nämligen distriktslandmätarnas begynnelseaflöning satts allenast till 2,000 kronor, torde det hafva befunnits, att densamma ej kunde tåla något afdrag i de fall, då tjänstgöringspenningar eljest skola afstås.

Vid fördelning af statens landtbruksingenjörers aflöning i lön och tjänstgöringspenningar bör emellertid nogsamt beaktas, att dessa befattningshafvares inkomster i tjänsten till betydlig del utgöras af ersättning för förrättningar. Kommittén har fördenskull ansett, att endast 500 kronor af begynnelseaflöningen böra utgöra tjänstgöringspenningar.

Såsom exempel på ett med nu förevarande fall liknande förhållande må anföras hvad som i detta hänseende gäller beträffande registratorn i justitierevisionsexpeditionen. Dennes aflöning utgöres nämligen af 3,000 kronor i lön och 500 kronor i tjänstgöringspenningar, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, hvarterda å 500 kronor. Vid be-

stämmande af sistnämnde tjänstemans aflöning ansågs, att han genom lösen för diariibevis och afskrifter åtnjöte sportler, som beräknades uppgå till omkring 1,500 kronor, så att hans tjänstgöringspenningar således i själfva verket kunde beräknas till 2,000 kronor.

Frågan om aflöningens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar sammanhänger i viss mån med bestämmandet af pensionens belopp.

Enligt delegerades hemställan, hvilken jämväl i denna del biträdts af landbruksstyrelsen, skulle hela den af dem för ordinarie landbruksingenjörer föreslagna aflöningen å stat med däri ingående ålderstillägg utgöra pensionsunderlag. Pensionen skulle enligt nämnda förslag kunna komma att uppgå till 5,500 kronor, ett belopp, som med endast 500 kronor understiger de högsta pensioner som enligt civila pensionslagen kunna utgå.

Att det sålunda för landbruksingenjörerna ifrågasatta högsta pensionsunderlaget är öfver höfvan högt tilltaget, synes kommittén äfven framgå vid en jämförelse med de högsta pensionsunderlag, som på grund af de under senare år verkställda löneregleringar skola gälla. exempelvis, för distriktslandtmätare, eller 3,200 kronor, för fiskeriintendenter, statskonsulenter i boskapsskötsel och mejerihushållning samt jägmästare, eller 3,500 kronor, äfvensom för statsgeologer, eller 4,000 kronor.

Vid bifall till kommitténs förslag i fråga om aflöningen till statens landbruksingenjörer skulle högsta pensionsunderlaget för dessa tjänstemän komma att efter vanliga regler uppgå till 4,000 kronor, ett belopp, som synts kommittén vara till fyllest.

Såsom förut blifvit nämnt, har af ofvanbemälda delegerade föreslagits, att de ordinarie landbruksingenjörerna i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län äfvensom i de fyra nordligaste länen i riket skulle åtnjuta ortstillägg.

I fråga om detta förslag har landbruksstyrelsen erinrat, att det ej under alla omständigheter vore nödvändigt, att landbruksingenjör vore bosatt i residensstad, utan att hans station kunde bestämmas till och ofta utgjort annan central och för allmänheten lätt tillgänglig plats. Den

landtbruksingenjör, hvars distrikt omfattade jämväl Göteborgs och Bohus län, vore numera ej bosatt i Göteborg utan i Vänersborg och landtbruksingenjören i Malmöhus län vore bosatt ej i Malmö utan i Hör.

Beträffande landtbruksingenjörerna i de fyra nordligaste länen har landtbruksstyrelsen framhållit, att visserligen lefnadskostnaderna där vore högre än i de flesta andra delar af riket, men att, å andra sidan, de nämnda landtbruksingenjörerna på grund af arten af i dessa län förekommande förrättningar icke komme att till följd af landtmäteritaxans nedsättning lida så stor minskning i sina inkomster af förrättningar.

Landtbruksstyrelsen har ansett, att ortstillägg hade fog för sig endast beträffande landtbruksingenjören i Stockholms län, och har styrelsen tillstyrkt, att ortstillägget till denne måtte utgå med föreslaget belopp, 400 kronor.

Lika med landtbruksstyrelsen anser kommittén ortstillägg endast böra ifrågakomma beträffande landtbruksingenjören i Stockholms län. Enligt kommitténs bestämda uppfattning bör emellertid ortstillägg till denne utgå allenast för så vidt hans stationeringsort utgör Stockholms stad. Mot det föreslagna beloppet, 400 kronor, hvilket öfverensstämmer med det för förste landtmätaren i Stockholms län bestämda, har kommittén icke funnit anledning till anmärkning.

Jämväl för de extra landtbruksingenjörerna synes en förhöjning af aflöningen å stat äga fog för sig, särskildt med hänsyn till nedsättningen i landtmäteritaxan.

Denna aflöning utgår för närvarande, jämlikt beslut vid 1907 års riksdag, med samma belopp som de ordinarie landtbruksingenjörernas begynnelseaflöning.

De extra landtbruksingenjörernas aflöning utgöres emellertid och bör enligt kommitténs förslag fortfarande utgöras af arfvode. I följd däraf skulle de vid förestående lönereglering ej behöfva vidkännas bidrag till pensionering.

Vid sådant förhållande och då det ock torde vara lämpligt, att en extra landtbruksingenjör vid befordran till befattning såsom ordinarie landtbruksingenjör kommer i åtnjutande af någon förhöjning i aflöning,

har kommittén ansett sig böra föreslå, att arfvodet till extra landtbruksingenjör må bestämmas till 3,000 kronor eller 500 kronor lägre än den af kommittén ifrågasatta begynnelse aflöningen för ordinarie landtbruksingenjör.

Landtbruksstipendiat äger enligt gällande bestämmelser åtnjuta ett årligt understöd af 1,000 kronor. Det af landtbruksstyrelsen åberopade förhållandet att landtbruksstipendiaternas lefnadskostnader väsentligen ökas däraf att stipendiaterna upprepade gånger under året nödgas byta tjänstgöringsort, synes jämväl kommittén tala för en förhöjning af det nu till stipendiat utgående understödet, och har kommittén ansett detta böra bestämmas till 1,800 kronor.

Under åberopande af hvad ofvan anförts, hemställer kommittén,

att en hvar af statens landtbruksingenjörer må åtnjuta en aflöning af stat af 3,500 kronor, däraf 3,000 i lön och 500 i tjänstgöringspenningar, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

att dessutom ett ortstillägg af 400 kronor må tilläggas statens landtbruksingenjör i Stockholms län, för så vidt hans stationeringsort utgör Stockholms stad;

att extra landtbruksingenjör må tillerkännas ett arfvode af 3,000 kronor; samt

att understöd till landtbruksstipendiat må utgå med 1,800 kronor.

Kommittén, som anser att arfvodestaxan för de i statens tjänst anställda landtbruksingenjörer fortfarande bör äga tillämpning äfven å de extra landtbruksingenjörernas förrättningar, vill emellertid uttala, att kommittén vid framläggandet af sitt förslag förutsatt, att de ersättningar, som för närvarande utgå enligt nämnda taxa, åtminstone icke varda i afsevärd mån förhöjda.

Vid uppgörande af förslag till aflöningsvillkor för statens landbruksingenjörer har kommittén tagit behörig hänsyn i tillämpliga delar till de bestämmelser, som vid de senare årens riksdagar fastställts i afseende å åtskilliga då beslutade löneregleringar. Därvid har kommittén särskildt beaktat de aflöningsvillkor, som stadgats för distriktslandtmätare.

Emellertid har kommittén, i likhet med landbruksstyrelsen, funnit det icke vara lämpligt, att landbruksingenjörerna skulle förklaras berättigade att vid tjänstledighet träffa aftal med vikarien därom, att arfvodet för de förrättningar, som verkställas af vikarien, eller del däraf skall afstås till den tjänstledige. Arfvodet för förrättningar synes nämligen kommittén böra tillfalla den, som bestrider tjänsten.

Kommittén tillåter sig nu hemställa,

att för åtnjutande af de ofvan för statens landbruksingenjörer föreslagna aflöningsförmåner måtte fastställas följande villkor och bestämmelser, nämligen:

att landbruksingenjör skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämväl utom sitt distrikt, och den jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med landbruksingenjörstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med landbruksingenjörstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej landbruksstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för

tjänstgöringen såsom landtbruksingenjör, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att de med landtbruksingenjörsbefattning förenade tjänstgöringspennningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att landtbruksingenjör, som åtnjuter tjänstledighet, skall till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegöromål;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspennningar och arfvode enligt taxa, hvarom nyss är stadgadt, afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej landtbruksstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af landtbruksingenjörstjänst tid-

punkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgad; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja landtbruksingenjörsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Därjämte torde böra förklaras,

att en hvar, som med eller efter ingången af det år, med hvars början den nya staten träder i kraft, tillträder landtbruksingenjörsbefattning, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehafvare af landtbruksingenjörsbefattningar, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Stat.

Enligt kommitténs förslag skulle aflöningsstaten för statens landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater få följande utseende:

	K r o n o r .				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tilllägg.	Summa.	
1 landtbruksingenjör i Stockholms län	3,000	500	400*	3,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 landtbruksingenjör	3,000	500	—	3,500	
20 landtbruksingenjörer . .	60,000	10,000	—	70,000	
Arfvoden åt 3 extra landtbruksingenjörer, à 3,000 kronor åt dem hvar . . .	—	—	—	9,000	
Understöd åt 3 landtbruksstipendiater, à 1,800 kronor åt dem hvar	—	—	—	5,400	
Summa	—	—	—	91,800	

* Ortstillägget utgår endast för så vidt landtbruksingenjörens stationeringsort utgör Stockholms stad.

Aflöningen å stat till statens landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater uppgår enligt gällande bestämmelser till kronor 53,000.

Den af kommittén föreslagna staten slutar å . . . » 91,800.

Sammanställas dessa båda belopp, synes det som om statsverkets utgifter för ifrågavarande ändamål skulle behöfva ökas med 38,800 kronor.

Härvid bör emellertid till en början erinras, att, under det för statens landtbruksingenjörer af kommittén föreslagits allenast två ålderstilllägg, hvartdera å 500 kronor, enligt nu gällande bestämmelser kunna till dem utgå tre ålderstilllägg, hvartdera å nämnda belopp.

Kommitténs förslag i sistnämnda hänseende skulle för statsverket medföra minskade utgifter från nionde hufvudtiteln's gemensamma förslagsanslag till ålderstilllägg. Denna minskning i utgifter skulle, om nuvarande förhållanden beträffande intjänade ålderstilllägg för åtskilliga landtbruksingenjörer läggas till grund för beräkningen, belöpa sig till 5,500 kronor.

Beaktas bör ock, att för år 1908 till vissa landtbruksingenjörer utgått extra lönetillägg, af kommittén approximativt uppskattade till ett sammanlagdt belopp af 5,025 kronor.

Härtill kommer ännu en omständighet. Det ordinarie anslaget under nionde hufvudtiteln till landtbruksingenjörer och deras biträden utgör för närvarande 54,500 kronor. Däraf äro, såsom ofvan anförts, 53,000 kronor afsedda för aflöning till statens landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater. Återstoden af anslaget, 1,500 kronor, är i den uti statskontorets riksbokslutsbyrå upprättade liggaren öfver statsverkets specialutgiftsstater utförd »till Kungl. Maj:ts disposition». Efter hvad kommittén inhämtat, lär sistnämnda belopp åtminstone i en senare tid icke hafva användts för något till anslagstiteln hänförligt ändamål. Det torde fördenskull hafva ingått bland hufvudtiteln's allmänna besparingar. Vid sådant förhållande synes det kommittén, att beloppet vid nu förestående reglering bör uteslutas.

Då nu vid den ofvan gjorda sammanställningen af aflöningen å stat enligt gällande bestämmelser och slutsumman af den stat, kommittén föreslagit, hänsyn icke tagits vare sig till ålderstilllägg eller till extra löne-

tillägg, torde — om förenämnda 1,500 kronor uteslutas från staten — det ordinarie anslaget till landtbruksingenjörer och deras biträden vid antagande af kommitténs förslag böra höjas med 37,300 kronor eller från nuvarande 54,500 till 91,800 kronor.
